

Wyrok z dnia 6 marca 1997 r.
II UKN 21/97

Wypłacenie jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym, nie stanowi wystarczającej podstawy dla przyznania renty inwalidzkiej rolniczej w myśl art. 21 ust. 1 pkt 6 i ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 marca 1997 r. sprawy z wniosku Waława D. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziałowi Regionalnemu w T.M. o rentę inwalidzką rolniczą w związku z wypadkiem, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 25 października 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 30 lipca 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił odwołanie wnioskodawcy Waława D. od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziału Regionalnego w T.M. z dnia 15 maja 1996 r., odmawiającej mu prawa do renty inwalidzkiej z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, jakiemu uległ w dniu 5 kwietnia 1982 r., po ustaleniu następującego stanu faktycznego:

Wypadek nastąpił w czasie, gdy wnioskodawca pomagał kuzynce Marii D. przy pracy w gospodarstwie rolnym. Należne z tytułu wypadku jednorazowe odszkodowanie zostało przez organ rentowy wypłacone, przy czym organ ten nie kwestionował samego zdarzenia jako wypadku.

Wnioskodawca i jego żona nie byli rolnikami, jako właściciele jedynie 0,48 ha gruntu. Rolnikami stali się od 30 września 1982 r., a ubezpieczeniem rolniczym "zostali objęci od 1 stycznia 1983 r." na skutek błędu pracownika urzędu. W tej sytuacji Waław D. nie spełnia warunków zawartych w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.), nie stał się bowiem niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu określonymu ustawą.

Stanowisko to podzielił Sąd Apelacyjny w Łodzi, który wyrokiem z dnia 25 października 1996 r. [...] oddalił apelację wnioskodawcy.

Kasację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - wniósł o uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu podał, że jego status jako rolnika nie był kwestionowany w roku 1982, skoro otrzymał jednorazowe odszkodowanie z tytułu przebytego wypadku, który został uznany za wypadek przy pracy w gospodarstwie rolnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

[...] Kasacja nie jest uzasadniona.

Jedynym zarzutem w niej podniesionym, a więc jej podstawą, jest naruszenie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, bez bliższego określenia, który z sześciu punktów tego przepisu został naruszony. Wobec treści uzasadnienia skargi, wydaje się, że chodzi o pkt 6, który przyznanie renty inwalidzkiej rolniczej długotrwale niezdolnemu do pracy w gospodarstwie rolnym, warunkuje podleganiem ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez jakikolwiek okres, jeśli ta niezdolność powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej i jej powstanie przypada w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub okres 18 miesięcy od dnia ustania ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ustępu 3.

Tak zakreślona podstawa wiąże Sąd Najwyższy rozpoznający sprawę w granicach kasacji według art. 393¹¹ KPC.

Sąd Apelacyjny trafnie ustalił, że wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania renty inwalidzkiej rolniczej, ponieważ jego niezdolność do pracy nie powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, określonym w tej ustawie (art. 6 pkt 11) lub w okresie 18 miesięcy od ustania takiego ubezpieczenia. Waclaw D. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 24, poz. 133 ze zm.) w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1983 r., a więc przez okres 4 kwartałów. W sytuacji takiego ubezpieczenia renta inwalidzka przysługuje, jeżeli okresy podlegania ubezpieczeniu wynoszą co najmniej 20 kwartałów i przypadają w ciągu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką (art. 21 ust. 3 ustawy z 20 grudnia 1990 r.). Skoro wniosek w tej sprawie złożony został w dniu 21 marca 1996 r., stwierdzić należy za Sądem Apelacyjnym, że brak ustawowych podstaw do przyznania dochodzonego świadczenia. Fakt, że w związku z wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym w dniu 5 kwietnia 1982 r. wnioskodawcy przyznano jednorazowe odszkodowanie nie stanowi - wbrew zarzutom kasacji - wystarczającej podstawy do przyznania renty inwalidzkiej z tytułu tego wypadku.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji po myśli art. 393¹² KPC.

=====